

---

W końcowej fazie wazowskiej rozbudowy Zamku, w latach 20. XVII w., skarpe zamkową przekształcono w fortyfikacje nadbrzeżne w stylu starożytnym. Do ich budowy użyto kamienia wapiennego sprowadzanego Wisłą z kamieniołomów z okolic Kazimierza oraz cegieł miejscowej produkcji. Obwarowania składały się z kurtynowego muru o długości 160 m, flankujących go dwóch bastionów oraz murów wydzielających przestrzeń Zamku od północy i południa. Największy ich element – mur wschodni – posadowiony został na fundamencie z gęsto wbitych pali dębowych w odległości zaledwie kilku metrów od brzegu Wisły. Umocniony granitową i ceglana okładziną, miał u podstawy 4 m szerokości i wznosił się na wysokość około 10 m. Wieńczyła go ława z otworami strzelniczymi. Stabilność skarpy przekształconej w skłon wału umacniały 22 połączone z murem kamienno-ceglane ostrogi. Całość budowli nadawała Zamkowi widzianemu od wschodu modny wówczas charakter *palazzo in fortezza* i skutecznie zabezpieczała skarpe przed wylewami Wisły.

Około 1640 r. na bastionie północnym wzniesiono nawiązujący do wzorów włoskiej willi (namiotowy dach, dwie alkierzowe wieżyczki od strony Wisły) pałacyk dla brata Władysława IV – kardynała Karola Ferdynanda Wazy. Spalony i zrujnowany w czasach potopu szwedzkiego (1655-1656) budynek został rozebrany w 2. połowie XVII w. Wszystkie wymienione budowle są dobrze widoczne na widokach Warszawy Christiana Melicha z około 1625 r., Abrahama Boota z 1627 r. i Erika J. Dahlbergha z 1655 r. Ich pozostałości zostały rozpoznane w trakcie badań archeologicznych i architektoniczno-historycznych, prowadzonych w Zamku od roku 1994.

Oprac. Marek Wrede

---

**Source URL:** <https://www.zamek-krolewski.pl/strona/wizyta/985-fortyfikacja-mur-wazowski>